

A D V I E S Nr. 1.425

Zitting van woensdag 23 oktober 2002

Onderwerping aan de sociale zekerheid - federale autonome overheidsbedrijven

X X X

1.958-1

A D V I E S Nr. 1.425

Onderwerp: Onderwerping aan de sociale zekerheid - federale autonome overheidsbedrijven

Bij brief van 23 mei 2002 heeft de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken, het advies van de Raad gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging, wat betreft de autonome overheidsbedrijven bedoeld in artikel 1, § 4 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

Dit ontwerp heeft tot doel het contractueel personeel van de federale autonome overheidsbedrijven te onderwerpen aan alle takken van de sociale zekerheid voor werknemers.

De commissie Sociale Zekerheid werd met het onderzoek van deze kwestie belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 23 oktober 2002 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 23 mei 2002 heeft de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken, het advies van de Raad gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging, wat betreft de autonome overheidsbedrijven bedoeld in artikel 1, § 4 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

Dit ontwerp heeft tot doel het contractueel personeel van de federale autonome overheidsbedrijven te onderwerpen aan alle takken van de sociale zekerheid voor werknemers. Deze operatie zou in twee fasen verlopen.

Dit ontwerp van koninklijk besluit is tevens de eerste uitvoering van een globaal project in drie fasen waarbij het contractueel personeel van een hele reeks overheidsinstellingen, namelijk de gewestelijke openbare vervoersmaatschappijen en openbare instellingen enerzijds en de intercommunales anderzijds, aan de sociale zekerheid voor werknemers zal onderworpen worden.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit

1. De Raad heeft kennis genomen van de tekst van het ontwerp van koninklijk besluit alsook van de nagestreefde doelstelling en heeft het met bijzondere aandacht onderzocht.

Bij dit onderzoek heeft de Raad vastgesteld dat het ontwerp van koninklijk besluit tot doel heeft het contractueel personeel van de federale autonome overheidsbedrijven te onderwerpen aan alle takken van de sociale zekerheid voor werknemers.

Deze onderwerping zou in twee fasen verlopen:

- op 1 juli 2002 zou het contractueel personeel van de federale autonome overheidsbedrijven onderworpen worden aan de takken kinderbijslag en jaarlijkse vakantie, met uitzondering van de NMBS die voor voornoemd personeel reeds bijdragen betaalt aan deze twee takken.
 - op 1 januari 2003 zou het contractueel personeel van de federale autonome overheidsbedrijven, met inbegrip van de NMBS, onderworpen worden aan de takken arbeidsongevallen en beroepsziekten.
2. Na dit onderzoek is de Raad tot het besluit gekomen dat het hem voorgelegde voorstel positief is naar zijn finaliteit.

Het hem voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit beoogt immers de gelijke behandeling van alle werknemers die tewerkgesteld zijn in het kader van een arbeidsovereenkomst, ongeacht het statuut van het bedrijf waar die werknemers tewerkgesteld zijn.

Daarnaast, komt het ontwerp van koninklijk besluit tegemoet aan het standpunt van de Europese Commissie namelijk dat deze overheidsbedrijven, waar ze werkzaam zijn op een vrije concurrentiemarkt, op dezelfde manier moeten behandeld worden als hun concurrenten.

Ten slotte levert het ontwerp van koninklijk besluit een bijdrage aan de vereenvoudiging van de sociale zekerheid.

3. Hoewel de Raad positief staat tegenover het voorstel, wil hij er evenwel op wijzen dat de voorgestelde onderwerping aan de sociale zekerheid nog een aantal problemen doet rijzen, met name inzake:

a. de datum van inwerkingtreding

De Raad stelt vast dat het ontwerp van koninklijk besluit voorziet in een retroactieve inwerkingtreding: op 1 juli 2002 zou het contractueel personeel van de federale autonome overheidsbedrijven onderworpen worden aan de takken kinderbijslag en jaarlijkse vakantie (met uitzondering van de NMBS die reeds bijdragen betaalt aan deze twee takken voor zijn contractueel personeel).

De Raad kan zich evenwel niet akkoord verklaren met deze retroactiviteit omdat hij meent dat dit tal van administratieve problemen zal veroorzaken, wat de rechtszekerheid niet ten goede komt.

Meer bepaald zal dit tot gevolg hebben dat genoemde instellingen al de reglementering moeten toepassen terwijl ze nog niet beschikken over instructies van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), een situatie die zal leiden tot onduidelijkheid, foutieve berekeningen en regularisaties.

In het bijzonder voor de jaarlijkse vakantie heeft deze datum van inwerkingtreding tot gevolg dat in één vakantiedienstjaar twee verschillende regelingen zullen moeten toegepast worden, wat een extra belasting is voor het personeelsbeheer van die instellingen. Voor deze sector wordt dan ook beter gewerkt met kalenderjaren.

Omwille van de rechtszekerheid maar ook omdat met die administratieve bekommernissen rekening werd gehouden in de sectoren arbeidsongevallen en beroepsziekten, dringt hij er op aan dat de hem voorgelegde tekst niet retroactief zou inwerking treden.

b. de financiering

- 1) De Raad is van oordeel dat de onderwerping aan de sociale zekerheid voor werknemers voor bepaalde bedrijven zal leiden tot een gevoelige meeruitgave.

Hoewel die financiële weerslag gedeeltelijk wordt opgevangen door de structurele bijdragevermindering, vraagt hij dat, daar waar niet voldoende financiële middelen voorhanden zijn, de kosten van deze operatie in ieder geval noch op de sociale zekerheid voor werknemers of op de werknemers van de betrokken overheidsinstellingen verhaald worden.

- 2) Wat de impact op de sociale zekerheid betreft, wijst de Raad erop dat hij dit beter had kunnen beoordelen als er bij de adviesaanvraag een begroting van het project was gevoegd. Hij drukt dan ook de wens uit dat dit in de toekomst voor dergelijke operaties zou gebeuren.

c. de gelijke behandeling van het personeel in de autonome overheidsbedrijven

De Raad stelt vast dat het ontwerp van koninklijk besluit tot gevolg heeft dat het contractueel personeel van de autonome overheidsbedrijven meer vakantierechten zal hebben dan de vastbenoemde ambtenaren.

Meer bepaald voorziet voornoemd ontwerp voor de contractuele personeelsleden in een snellere optrekking van het vakantiegeld: in 2004 wordt aan hen het volledig vakantiegeld uit de privé-sector van 92 % van hun loon uitbetaald, terwijl die doelstelling voor de vastbenoemde ambtenaren ten laatste tegen 2009 voorzien is.

De Raad vraagt dan ook dat hieraan in de betrokken autonome overheidsbedrijven aandacht zou besteed worden.

B. Met betrekking tot de verschillende sectoren

1. Over de adviezen van de parastatalen

De Raad merkt op dat een aantal beheerscomités, onder andere die van de Rijksdienst voor Kinderbijslag (RKW), het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ) en het Fonds voor Arbeidsongevallen (FAO) al advies hebben uitgebracht over het ontwerp van koninklijk besluit.

In deze adviezen hebben die beheerscomités voor hun sector relevante technische opmerkingen gemaakt. De Raad onderschrijft die opmerkingen en verwijst voor de inhoud ervan naar genoemde adviezen.

2. Over de verdeling van de financiële last voor beroepsziekten

De Raad merkt op dat de financiële last voor de beroepsziekten van personen met een gemengde loopbaan, bijvoorbeeld van iemand die gedeeltelijk als zelfstandige en gedeeltelijk als werknemer actief is geweest, verdeeld wordt over de verschillende socialezekerheidsstelsels.

Een beroepsziekte is immers dikwijls te wijten aan een langdurige blootstelling aan een bepaald beroepsrisico en kan daardoor niet altijd toegeschreven worden aan de beroepsactiviteit die de betrokkene op het ogenblik van het uitbreken van de ziekte uitoefent. Bijgevolg worden de lasten ervan solidair gedragen.

De Raad meent dat deze problematiek zich ook hier voordoet. Immers, door het ontwerp van koninklijk besluit schakelt het contractueel personeel van de federale overheidsbedrijven over van de beroepsziekteverzekering voor het overheids personeel naar dat voor de werknemers.

Gelet op de hierboven beschreven specifieke aard van de beroepsziekten, meent de Raad dat het FBZ deze problematiek nader moet onderzoeken en moet nagaan hoe die financiële last zal verdeeld worden.

C. Met betrekking tot de derde fase van het project

De Raad stelt vast dat in de nota van de minister gesproken wordt over een latere fase waarbij het contractueel personeel van de gewestelijke openbare vervoersmaatschappijen en openbare instellingen enerzijds en intercommunales anderzijds zou onderworpen worden aan de sociale zekerheid voor werknemers.

De Raad vraagt dat hij op het ogenblik van de concrete uitwerking ervan over die andere twee fasen zou geraadpleegd worden.

DE SECRETARIS,

DE VOORZITTER,

J. GLORIEUS

P. WINDEY